

010000, Астана, Парламент Мәжілісі

20 __ ЖЫЛҒЫ « __ » _____

№ _____

2023 жылғы 3 мамырда жарияланды

010000, Астана, Мажиліс Парламента

« __ » _____ 20 __ года

**Қазақстан Республикасының
Премьер-Министрі
Ә.А. Смайыловқа**

Депутаттық сауал

Құрметті Әлихан Асханұлы!

Мемлекет Басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев Қазақстан халқына Жолдауында қоныс аудару саясатын реформалау және ішкі көші-қонды реттеу қажеттігін алға қойып отыр. Солтүстік өңірде еңбекке қабілетті халықтың азаюы және халық тығыз қоныстанған оңтүстік өңірлерде жұмыссыздықтың жоғары деңгейі демографиялық теңгерімсіздік қана тудырмай, әлеуметтік-экономикалық проблемаға алып келеді. Одан бөлек елдің қауіпсіздік мәселесіне де тікелей әсер етеді.

2017 жылдан бастап Қазақстанда оңтүстіктен солтүстікке өз еркімен қоныс аудару бағдарламасы жұмыс істейді. 2021 жылдан бастап бұл бастама «Қуатты өңірлер – ел дамуының драйвері» Ұлттық жобасы шеңберінде іске асырылуда. Бағдарламаның шарттары бойынша өңіраралық қоныс аударуды қолдау көшуге субсидиялар беруді, тұрғын үйді жалға алу және коммуналдық қызметтерге ақы төлеу жөніндегі шығыстарды өтеуді, қоныс аударуға жәрдемдесетін жұмыс берушілерге субсидиялар беруді, қысқа мерзімді кәсіптік оқытуды, жұмысқа орналасуға және кәсіпкерлік бастамаға жәрдемдесуді қамтиды. Қоныс аударушыларға отбасының әрбір мүшесіне 70 АЕК біржолғы төлем, сондай-ақ тұрғын үйді жалға алу және коммуналдық қызметтерді төлеу бойынша шығыстарды 15-тен 30 АЕК-ке дейін өтеу ұсынылады.

Бағдарламаның тиімділігі қоныс аударушылар санымен және жұмыспен қамту деңгейінің динамикасымен өлшенеді.

Уәкілетті органның деректері бойынша 2019 жылдан 2021 жылға дейін осы бағдарлама шеңберінде Қостанай, Солтүстік Қазақстан, Шығыс Қазақстан және Павлодар облыстарына шамамен 18,5 мың адам көшіп келген. Оның 11,5 мыңы еңбекке жарамды. Алайда, тұрақты жұмысқа тек 8,5 мыңға жуық адам немесе келгендердің жартысынан азы жұмысқа орналасты.

Сонымен қатар, келгендердің ішінен 390 адам қайта оралды. Ұлттық статистика бюросының мәліметі бойынша соңғы 3 жылда солтүстік және шығыс аймақтарда көші-қонның теріс сальдосы байқалады.

Бұл сандар жоба тиімділігінің төмендігін және қабылданып жатқан шаралардың жеткіліксіздігін көрсетеді.

Біріншіден, солтүстік аймақтар азаматтардың өміріне тартымсыз болып қала береді. Әлеуметтік, көлік және коммуналдық инфрақұрылымның тез тозуы немесе толық болмауы, тұрғын үйлердің осал жағдайы, газдың болмауы және қатал климаттық жағдайлар өмір сүру сапасын айтарлықтай төмендетіп, отбасылық бюджеттің коммуналдық қызметтерге жұмсалатын шығындарын арттырады.

Екіншіден, салыстырмалы түрде жалақының төмендігі де өңірдің рейтингісін төмендетеді. Солтүстік өңірлерде жалақының орташа деңгейі шамамен 265 мың теңгені құраса, ал Алматы, Астана және Атырау облыстарында – 394-тен 556 мың теңгеге дейін жетеді. Осы аймақтарда көші-қонның оң сальдосы жоғары.

Үшіншіден, қоныс аударушыларды жұмысқа орналастырудың төмен деңгейі бағдарламаны іске асыру кезінде еңбек нарығының нақты қажеттіліктері мен қоныс аударушылардың күтулері ескерілмейтінін көрсетеді.

«AMANAT» партиясының сайлауалды бағдарламасының негізгі міндеттерінің бірі өңірлердің теңгерімді дамуын қамтамасыз ету болып табылады.

Жоғарыда айтылғандарды ескере отырып, Аманат партиясының Фракциясы:

- солтүстік өңірлердің тұрғындары үшін қосымша ынталандыру шараларын көздеуді;

- бағдарламаны солтүстік өңірлерді кешенді дамыту арқылы жүзеге асыруды;

- бағдарламаны іске асырудың тиімділігіне талдау жүргізуді;

- қоныс аудару мәселелерін іске асырудың халықаралық оң тәжірибесін зерделеуді;

- жобаны іске асыру тиімділігінің индикаторларын қайта қарауды қажет деп санайды.

Депутаттық сауалды қарап, қабылданған шаралар туралы Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында белгіленген тәртіппен жазбаша жауап беруіңізді сұраймыз.

**Қазақстан Республикасы Парламенті
Мәжілісінің депутаттары, «AMANAT»
партиясы фракциясының мүшелері:**

Т.Адамбеков

Қ. Балабиев

Ж. Сүлейменова

*Орын. А. Шынарқұлова
Тел. 746259*

010000, Астана, Парламент Мәжілісі

20 __ жылығы « __ » _____

№ _____

010000, Астана, Мажиліс Парламенті

« __ » _____ 20 __ года

Оглашен 3 мая 2023 года

**Премьер-Министру
Республики Казахстан
Смаилову А.А.**

**Депутатский запрос
Уважаемый Алихан Асханович!**

Глава государства Касым-Жомарт Токаев в своих Посланиях народу Казахстана неустанно ставит задачу необходимости реформирования политики переселения и регулирования внутренней миграции. Однако, по-прежнему, остро стоит проблема выбытия трудоспособного населения в северных регионах страны и высокий уровень безработицы в густонаселенных южных регионах.

Демографический дисбаланс в развитии регионов имеет не только социально-экономические риски. Это также вопросы безопасности страны.

С 2017 года в Казахстане действует программа по добровольному переселению с юга на север. С 2021 года данная инициатива реализуется в рамках Национального проекта «Сильные регионы – драйвер развития страны».

По условиям программы поддержка межрегионального переселения включает предоставление субсидий на переезд, возмещение расходов по аренде жилья и оплате коммунальных услуг, предоставление субсидий работодателям, оказывающим содействие в переселении, краткосрочное профессиональное обучение, содействие в трудоустройстве и предпринимательской инициативе. Переселенцам предлагается единовременная выплата 70 МРП на главу и каждого члена семьи, а также для покрытия расходов по аренде жилья и оплате коммунальных услуг от 15 до 30 МРП.

Эффективность программы измеряется количеством переселенцев и динамикой уровня занятости.

По данным уполномоченного органа с 2019 по 2021 год в рамках данной программы переехали в Костанайскую, Северо-Казахстанскую, Восточно-Казахстанскую и Павлодарскую области порядка 18,5 тысяч человек. Из них 11,5 тысяч трудоспособных. Однако, на постоянную работу устроились только порядка 8,5 тысяч человек, или менее половины от прибывших (75% от трудоспособных).

Помимо этого, из числа прибывших выехали обратно 390 человек. По данным Бюро национальной статистики за последние 3 года в северных и восточных регионах наблюдается отрицательное сальдо миграции.

Данные цифры указывают на низкую эффективность реализации проекта и недостаточность предпринимаемых мер.

Во-первых, северные регионы остаются малопривлекательными для жизни граждан. Высокий износ, либо полное отсутствие социальной, транспортной и коммунальной инфраструктуры, неудовлетворительное состояние жилищного фонда (доля ветхого жилья в северных регионах превышает 70% всех домов), отсутствие газификации и суровые климатические условия значительно снижают качество жизни и увеличивают расходы семейного бюджета на коммунальные услуги.

Во-вторых, сравнительно низкие заработные платы, также снижают их рейтинги при выборе места работы и жизни. В северных регионах средний уровень заработной платы составляет порядка 265 тысяч тенге, тогда как в Алматы, Астане и Атырауской области – от 394 до 556 тысяч тенге. Именно эти регионы имеют высокий уровень положительного сальдо миграции.

В-третьих, низкий уровень трудоустройства переселенцев говорит о том, что при реализации программы не учитываются реальные потребности рынка труда и ожидания переселенцев.

Одним из основных задач предвыборной программы партии «АМАНАТ» является обеспечение сбалансированного развития регионов.

С учётом изложенного Фракция партии «АМАНАТ» просит:

- предусмотреть дополнительные меры стимулирования для жителей северных регионов;
- реализацию программы осуществлять через комплексное развитие северных регионов;
- провести анализ эффективности реализации программы;
- изучить международный положительный опыт реализации вопросов переселения;
- пересмотреть индикаторы эффективности реализации проекта.

Прошу рассмотреть депутатский запрос и о принятых мерах предоставить письменный ответ в порядке, предусмотренном действующим законодательством Республики Казахстан.

**Депутаты Мажилиса Парламента
Республики Казахстан,
члены Фракции партии «АМАНАТ»**

Т. Адамбеков

К. Балабиев

Ж. Сулейменова